

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Науковий підхід до процесу управління, як загального поняття, передбачає, що дія загальних закономірностей управління навчальним процесом опосередковується впливом конкретно-історичних умов життєдіяльності даного суспільства загалом та кожного з його членів зокрема. Конкретно-історичний підхід допомагає збагнути і сформулювати специфічні, найбільш оптимальні на даному етапі розвитку української держави цілі та завдання національної освіти.

Диференціюємо поняття «організація» і «управління». Термін «організація» має декілька значень: а) упорядкування, налагодження, влаштування, приведення в систему чого-небудь; б) побудова, взаємозв'язок, взаємне розміщення, співвідношення частин цілого; в) добровільне об'єднання, спілка людей для розв'язання будь-яких загальних завдань, досягнення спільної мети.

Перші два ряди значень є найважливішими в плані нашого дослідження, оскільки вони характеризують організацію у функціональному і структурному значеннях. Більш розгорнуто організацію можна визначити як взаєморозміщення і взаємозв'язки елементів деякого комплексу (предметна чи структурна частина організації), їх дії і взаємодії (функціональна частина), обумовлені єдністю цілей або виконуваних функцій і певними обставинами місця і часу. Конкретизуючи це визначення, варто зазначити, що будь-яка організація в кінцевому підсумку повинна відповідати на такі запитання: що треба зробити для виконання поставленого завдання і чим, тобто якими силами, засобами і якими способами. Отже, у цьому понятті, як правило, фіксуються динамічні закономірності організації, що стосуються функціонування і взаємодії елементів. Тому можна вживати його в зв'язку з поняттями «структура» і «система». Говорячи про організацію системи, мають на увазі, отже, і внутрішню впорядкованість, узгодженість і спрямованість частин цілого, обумовлених його будовою (А. А. Малиновський). Організація може підтримуватися і вдосконалюватися спеціальними механізмами, що перебувають як поза нею, так і в середині системи. Причому в соціальних системах людина здатна передбачати нові вдосконалення, планувати нові комбінації, передбачати ті результати, які стихійно могли і не виникнути. Тому деякі автори розглядають організацію як сукупність процесів чи дій, що ведуть до вдосконалення й утворення між частинами цілого.

При такому підході організація може бути розглянута як особливий вид людської діяльності, спрямованої на створення впорядкованості того

чи іншого об'єкта чи системи, на формування певних відношень.

Процес навчально-творчої діяльності здійснюється на основі педагогічного управління, яке є найважливішим системним регулятором, що підтримує режим функціонування і розвитку. За допомогою управління реалізується мета навчання, розкриваються етапи процесу навчальної діяльності.

Як не важко помітити термін «управління» використовується принаймні у кількох значеннях: як упорядкування системи; послідовне виконання функцій управління; вплив на певну систему для досягнення попередньо поставленої мети; керування колективом людей; складний цілеспрямований процес впливу системи управління на об'єкт управління; вплив на колективи людей по координації та узгодженості їх діяльності і т.д.

М. О. Марков визначає управління як організацію процесу цілеспрямованих дій [3]. О. І. Берг вбачає в управлінні дію, в результаті якої може бути досягнута заздалегідь поставлена мета [1]. У працях О. М. Коберника управління розглядається як діяльність, що забезпечує вплив на учнів з метою формування і збереження психічного стану і властивостей, необхідних для розв'язання певних проблем [2].

Деякі вчені вважають, що склад і послідовність процедур, з яких складається процес управління, однакові для всіх самокерованих систем. При цьому недооцінка або пропуск будь-якого з функціональних елементів веде до деформації всього процесу управління і зниження його ефективності. Самі ж функціональні ланки управління розглядаються як особливі, відносно самостійні види діяльності, послідовні і взаємопов'язані етапи, повний склад яких утворює єдиний управлінський цикл. Завершення одного циклу є початком нового. У такий спосіб відбувається реальний рух від нижчих до вищих якісних станів системи, якою управляють.

Отже, управління розглядається і як процес прийняття і реалізації управлінських рішень, і як інформаційний процес, тобто процес постійного руху інформації по прямим і зворотнім зв'язкам в процесі управління. Існує і системний підхід до характеристики процесу управління, адже управляти можна лише системою. В самому загальному вигляді зміст поняття «управління» розкривається як вплив на систему з метою максимального функціонування її, з тим, щоб циклічно здійснюваний перехід в якісно новий стан сприяв досягненню поставлених завдань.

Список використаних джерел:

1. Берг А. И. Кибернетика – наука об оптимальном управлении А. И. Берг. – М.–Л. : Энергия, 1964. – 64 с.
2. Коберник О. М. Проектування навчально-виховного процесу в школі / О. М. Коберник. – К. : Хрещатик, 1996. – 153 с.
3. Педагогическая энциклопедия. – М. : Знание, 1979. – 670 с.